

INFORMATIONSMÖTE UTLYSNING

Forskningsmiljö för elmarknadsdesign och reglering

2026-09-22

Agenda

- Om utlysningen - praktisk information
- Behovsägarnas bild
 - Svenska kraftnät
 - Energimarknadsinspektionen
 - Energimyndigheten
- Frågestund

Energimyndigheten

Utlysning: Forskningsmiljö för elmarknadsdesign och reglering

2026-09-22

Fredrik Lundström, forskningshandläggare hållbar el

Energimyndigheten

Om utlysningen

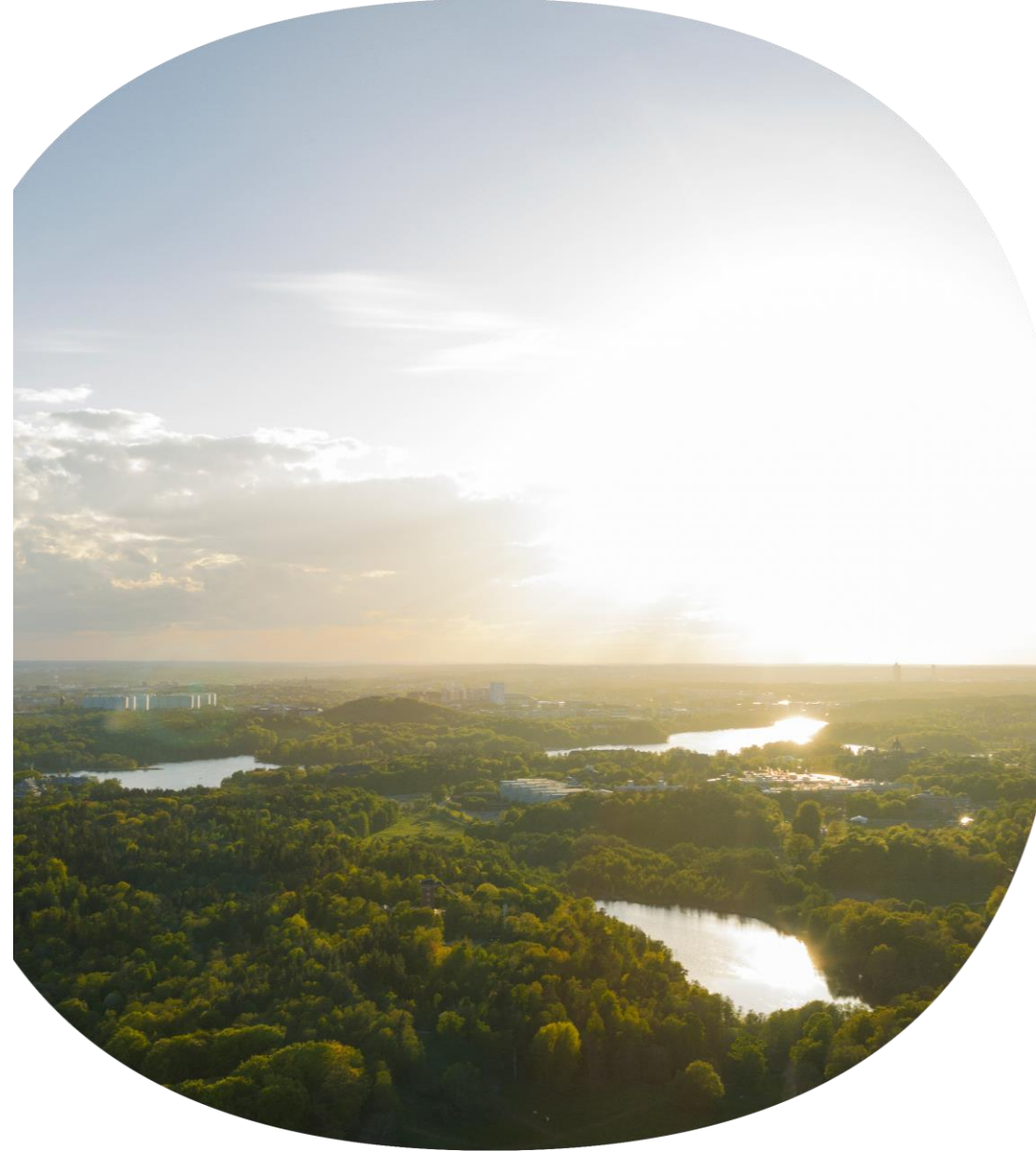
Utlysta medel 75 mkr

- 15 mkr stöd per år i 5 år med möjlighet till förlängning i ytterligare 5 år.
- Krav på minst 20% medfinansiering

Syfte

stärka och bygga upp miljöer för forskning om elmarknadsdesign och reglering samt:

- Skapa en strukturerad och kontinuerlig dialog där akademien och andra forskningsaktörer samverkar med myndigheter inom elmarknadsområdet.
- Bidra till att Sverige och svenska myndigheter ges tillgång till djupgående och oberoende expertkunskap om elmarknad och reglering.
- Stärka kopplingen till europeisk policyutveckling och elmarknadsforskning.

Övergripande forskningsinriktning

Forskningsmiljön ska präglas av ett uttalat system- och samhällsekonomiskt fokus samt adressera centrala frågeställningar kring marknadsdesign och reglering i ett expanderande elsystem.

Frågeställningarna ska förstås och analyseras i ljuset av elektrifieringens nya användarbehov, en ökad digitalisering av elsystemet, och en infrastruktur med stora investeringar både för modernisering liksom för att möta en ökad fossilfri elproduktion och användning. Följande tematiska områden är prioriterade:

- Marknadsdesign och prisbildning
- Aktörsbeteenden på elmarknaden nu och i framtiden
- Nätkapacitet samt reglering av elmarknad och nätverksamhet

Forskningsmiljöns sammansättning och bemanning

- Satsningens första 5 år ska beskrivas för en planerat 10-årig satsning.
- Forskningsmiljön ska innefatta minst fem aktiva forskare.
- Forskningen ska ha en tydlig bas inom nationalekonomiska discipliner som gärna får kombineras med en mer tvärvetenskaplig sammansättning av hela forskningsmiljön.
- Medverkande forskare ska delta i satsningen i en omfattning om minst 20 procent av en heltidstjänst.
- Satsningen ska involvera minst två lärosäten.
- Satsningen ska inkludera koordinerande resurser för en sammanhållande plattforms-/dialogfunktion samt en centrumledare för forskningsmiljön.
- Centrumledaren ska vara en senior och akademiskt meriterad forskare vid ett av de deltagande lärosätena. I övrigt förväntas en blandning mellan seniora forskare, post-doc och doktorander.
- Ansökan ska vara gemensamt förankrad bland de deltagande lärosätena.

Vem kan söka

- Universitetsledda grupper av intressenter som vill bygga upp en forskningsmiljö i syfte att bedriva excellent behovsmotiverad forskning.
- Koordinator (dvs huvudsökande) ska vara ett lärosäte som samarbetar med andra lärosäten och/eller forskningsinstitut
- Endast svenska lärosäten och forskningsinstitut får ta emot stöd från Energimyndigheten och Svenska kraftnät. Däremot kan andra organisationer som deltar i forskningsmiljön men inte söker stöd vara antingen svenska eller utländska.
- Samarbete mellan de olika parterna är centralt i satsningen och ansökan ska inkludera minst två lärosäten.

Hur bedömer vi din ansökan?

En expertgrupp utsedd av Energimyndigheten och Svenska Kraftnät bedömer projektförslagen enligt följande kriterier

- Relevans
- Förmåga att bygga forskningsmiljö
- Vetenskaplig kvalitet
- Genomförbarhet

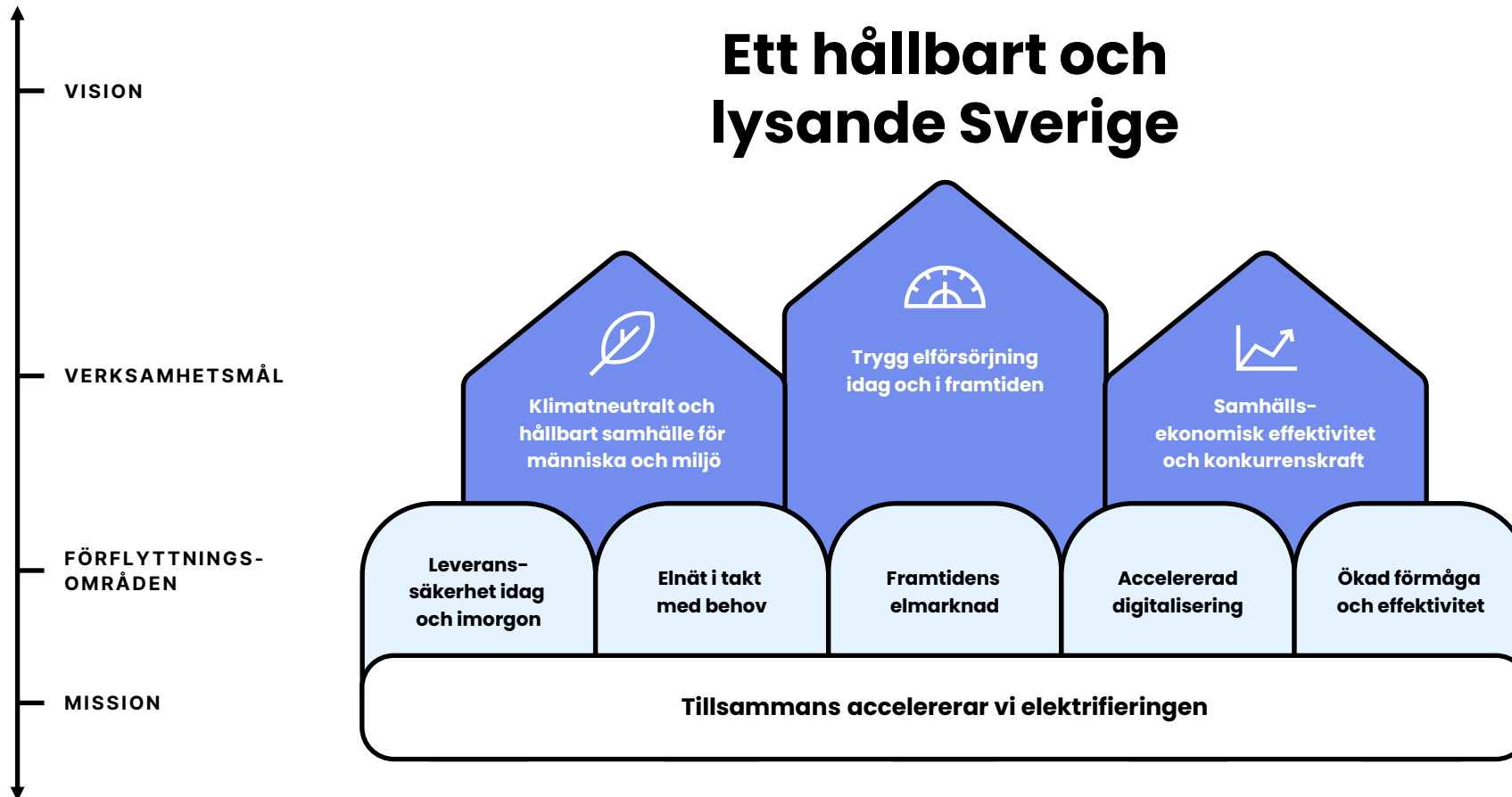

Viktiga datum och hur man söker

- Sista dag för inlämning av skiss: **30 oktober 2026**.
 - Per mejl till elsystem.forskningochinnovation@energimyndigheten.se , enligt mall utlysningssidan
- Period för inlämning av ansökan: 1 december 2026 – **1 februari 2027**.
 - På mina sidor Energimyndigheten, använd mall fullständig ansökan, skriv på engelska och läs detaljerade instruktioner på hemsidan
- **Beslut** om vilka projekt som beviljas stöd fattas senast under **maj 2027**.
- Projektet kan **starta tidigast i juni 2027** .

BEHOVSÄGARNAS BILD

Svenska kraftnät

Övergripande inriktning

- **Ett uttalat system- och samhällsekonomiskt fokus** – hur hela systemet fungerar, hur olika delar av marknaden hänger ihop och vilka ekonomiska konsekvenser olika lösningar får för samhället.
- **Tydlig bas inom nationalekonomiska discipliner** – forskningen utgår i stor utsträckning från nationalekonomiska teorier, perspektiv och analysmetoder.
- **Utmaningar och möjligheter för elmarknadens utformning** – effektiv resursanvändning på kort och lång sikt.
- **Metoder och modeller för analyser av elmarknadens utformning och funktion** – förstärka myndigheternas och branschens analysförmåga.

Marknadsdesign och prisbildning

- **Långsiktiga prisbildningsmodeller:** Hur priser och investeringssignaler kan fungera på en elmarknad i förändring.
- **Kapacitetsmekanismer:** Hur tillräcklig kapacitet och leveranssäkerhet kan säkerställas.
- **Kortsiktiga marknader:** Hur kortsiktiga marknader kan utformas för en effektiv matchning mellan produktion och användning.
- **Incitament för produktion och lagring:** Hur marknaden kan skapa drivkrafter för nya investeringar i produktion och lagring.
- **Stöd- och systemtjänster:** Hur tjänster som bidrar till ett stabilt och driftsäkert elsystem kan värderas.
- **Samspel mellan marknader:** Marknadens sammanlagda förmåga att skapa resurseffektivitet på kort och lång sikt.

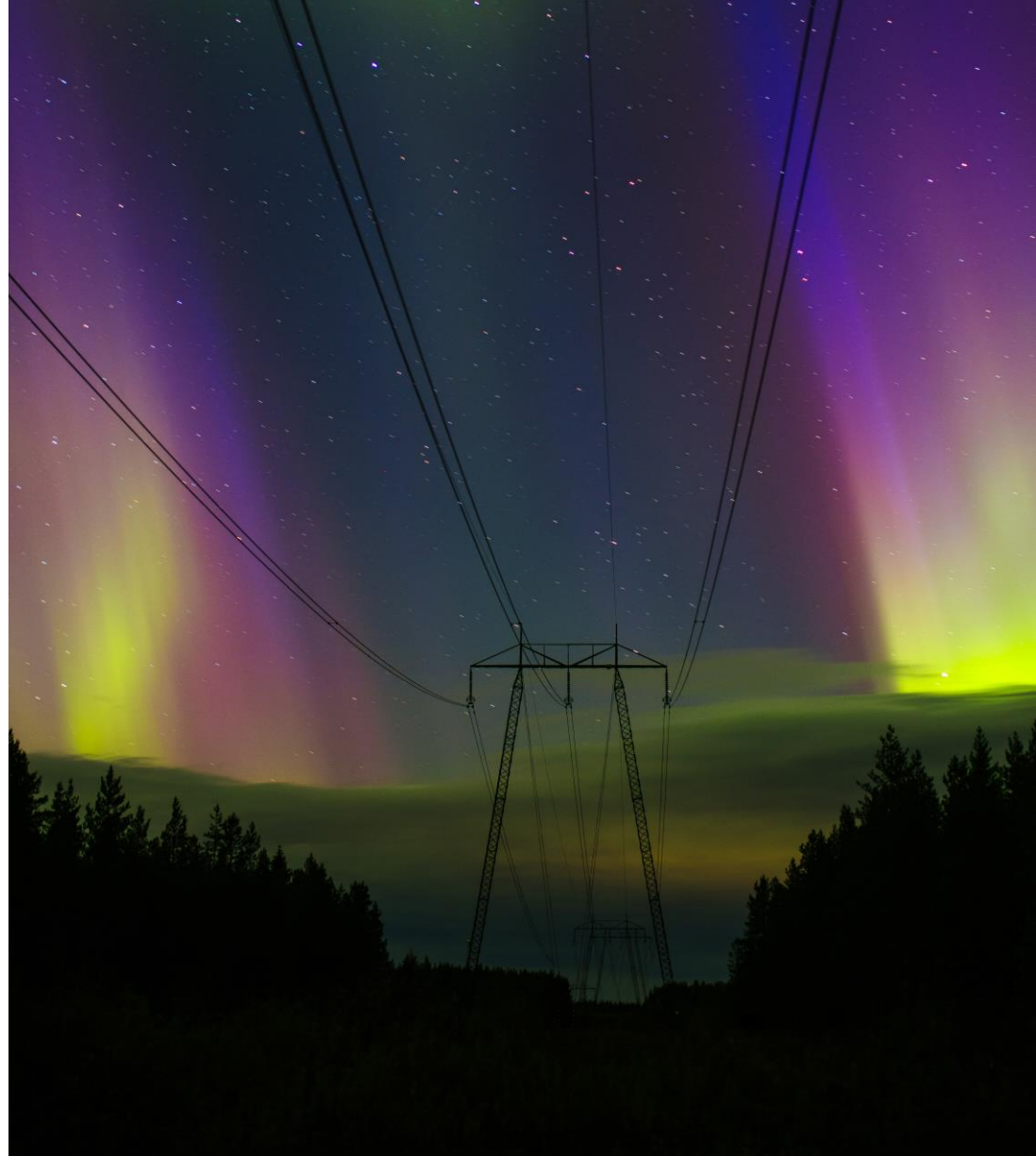

Aktörsbeteenden på elmarknaden nu och i framtiden

- **Roller och ansvar:** Hur aktörernas roller ser ut idag – och hur de kan förändras framöver.
- **Transaktionskostnader:** Hur faktiska kostnader för handel påverkar hur aktörer agerar.
- **Riskvillighet:** Hur aktörer ser på och hanterar risker och osäkerhet.
- **Konkurrens, innovation och investeringar:** Hur konkurrensen påverkar aktörernas vilja att investera och utveckla nya lösningar.

Möjligheter till samverkan

- Forskning och Innovation – en viktig del av Svenska kraftnät.
- Möjlighet till tydlig anknytning inom organisationen
 - Referensgrupper
 - Informationsdelning
 - Doktorander, med eller utan bi-handledning.

BEHOVSÄGARNAS BILD

Energimarknadsinspektionen

Energimarknader för samhällets behov

Ei:s perspektiv på viktiga forskningsområden inom elmarknadsdesign och reglering

Informationsmöte | 22 september 2026

Marielle Lahti, Expert

Vårt perspektiv börjar i uppdraget

- Vår vision
 - Energimarknader för samhällets behov
- Vårt uppdrag
 - Vårt uppdrag är att bidra till ett fossilfritt, robust och kostnadseffektivt energisystem samt en trygg energiförsörjning.

Effektiv konkurrens bidrar till välfungerande energimarknader

Energinäten används och utvecklas effektivt för att möta samhällets behov

Kunderna är informerade och gör aktiva val

Försörjningstryggheten på energimarknaderna är hög

Fyra områden där forskningen kan bidra

1

Marknadsdesign & konkurrens

Prissignaler, samspel mellan marknader, investeringar och innovation.

2

Effektiva energinät som möter samhällets behov

Reglering, nätutveckling, anslutning, flexibilitet och lagring.

3

Kunder, beteende & tillit

Hur kunder uppfattar marknaden, reagerar på prissignaler och hur tillit påverkar marknadens legitimitet.

4

Trygg energiförsörjning & resiliens

Beredskap, robusthet och hur marknader och nätreglering kan bidra till försörjningstrygghet utan onödiga kostnader.

Energimarknader för samhällets behov

Svenska förhållanden är viktiga för forskningens tillämpbarhet.

1. Marknadsdesign och konkurrens

- Prissignaler och samspel mellan marknader
 - Hur samspelar elmarknadsdesign, subventioner och olika delmarknader, och hur påverkas prissignalerna på kort och lång sikt?
- Investeringar och innovation
 - Hur kan marknadsdesign och reglering skapa långsiktiga och samhällsekonomiskt effektiva incitament för investeringar och innovation?

2. Effektiva energinät som möter samhällets behov

- **Nätreglering och investeringar**
 - Hur kan nätregleringen ge incitament till samhällsekonomiskt effektiva investeringar och innovation samtidigt som kundernas intressen tillvaratas?
- **Nätutveckling och anslutning**
 - Hur bör nätplanering, anslutningsprocesser och tariffer utvecklas för att möta elektrifieringens behov under svenska förhållanden?
- **Flexibilitet och lagring**
 - Hur kan flexibilitetsresurser, energilagring och nya aktörer integreras i marknader och regelverk på ett effektivt och teknikneutralt sätt?

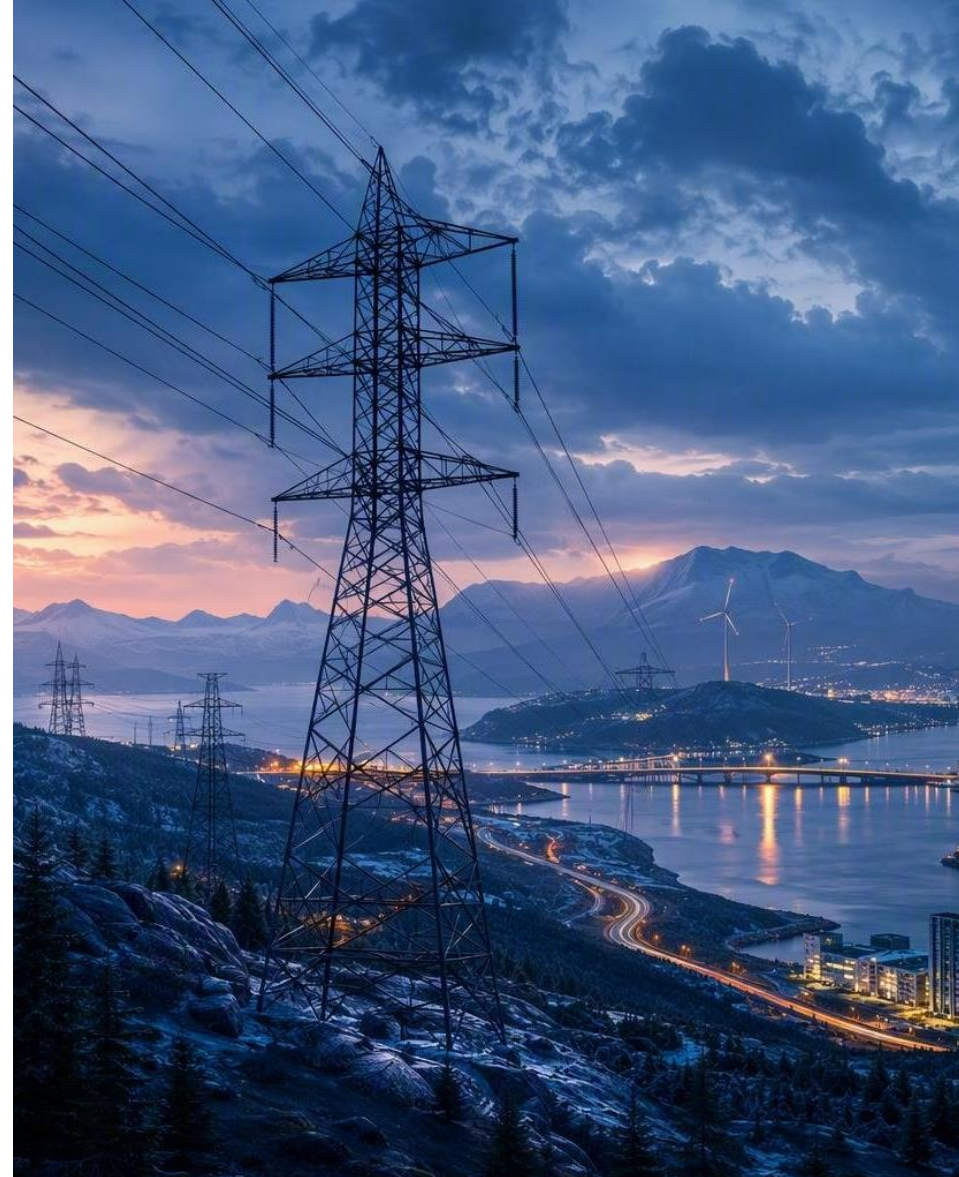
3. Kunder, beteende och tillit

- Tillit till marknaden
 - Hur påverkar reglering och marknadsdesign kundernas tillit till elmarknaden och dess aktörer?
- Kundernas agerande och acceptans
 - Hur kan marknader utformas så att olika kundgrupper kan förstå och agera på prissignaler, och vilka faktorer påverkar deras acceptans?

4. Trygg energiförsörjning och resiliens

- Beredskap och fungerande marknader
 - Hur påverkas marknadens funktionssätt och investeringssignaler av beredskapsåtgärder och offentligt stöd till produktion?
- Robusthet och nätreglering
 - Hur kan marknadsdesign och nätreglering stärka försörjningstryggheten utan att skapa onödiga samhällsekonomiska kostnader?

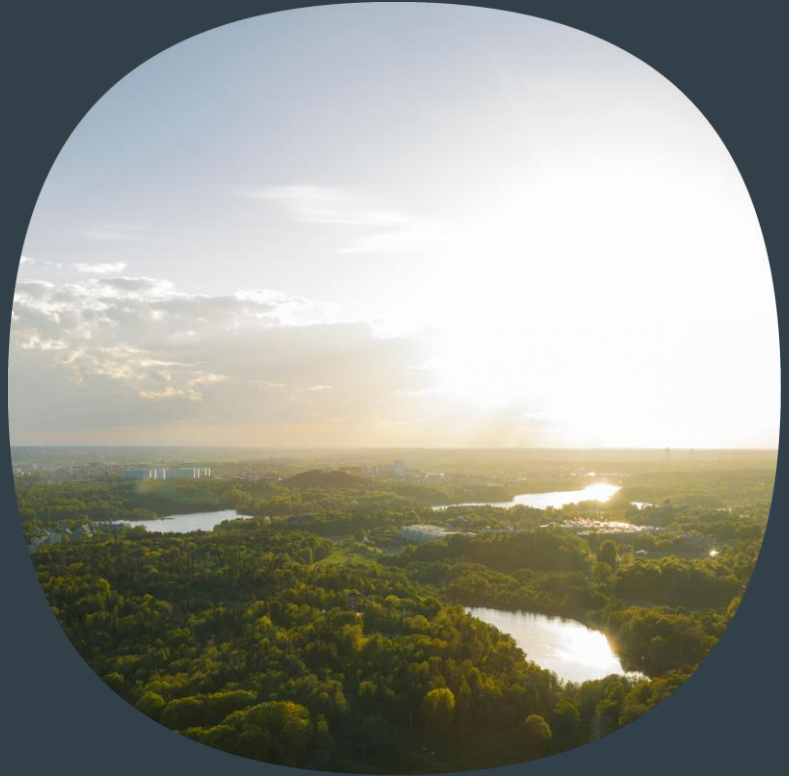
Energimarknader för samhällets behov

Energimyndigheten

För en fossilfri
och robust
energiframtid

Energimyndigheten

För en fossilfri och robust energiframtid. Energimyndighetens uppdrag är att trygga energin som samhället behöver och att forma framtidens energisystem. Energimyndigheten ansvarar för att skapa förutsättningar för en pålitlig energiförsörjning och minska beroendet av fossil energi. Vi agerar på uppdrag från regeringen med mandat att verka inom energisystemets alla delar så att omställningen till fossilfri energi blir möjlig.

Energimyndigheten

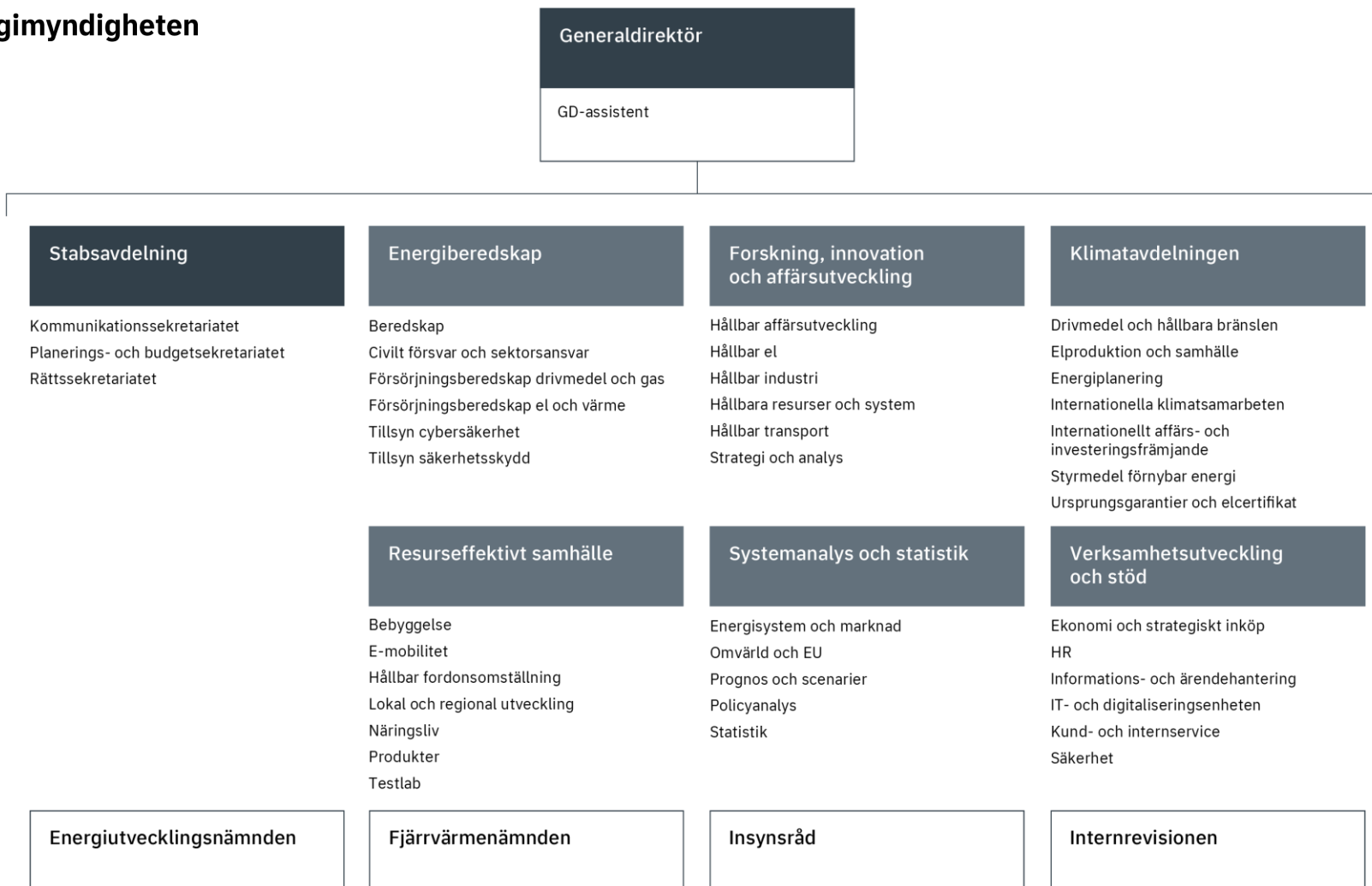
Om oss

- Myndighet under Klimat- och näringslivsdepartementet
- Bildades 1998
- Placerad i Eskilstuna
- Cirka 540 anställda

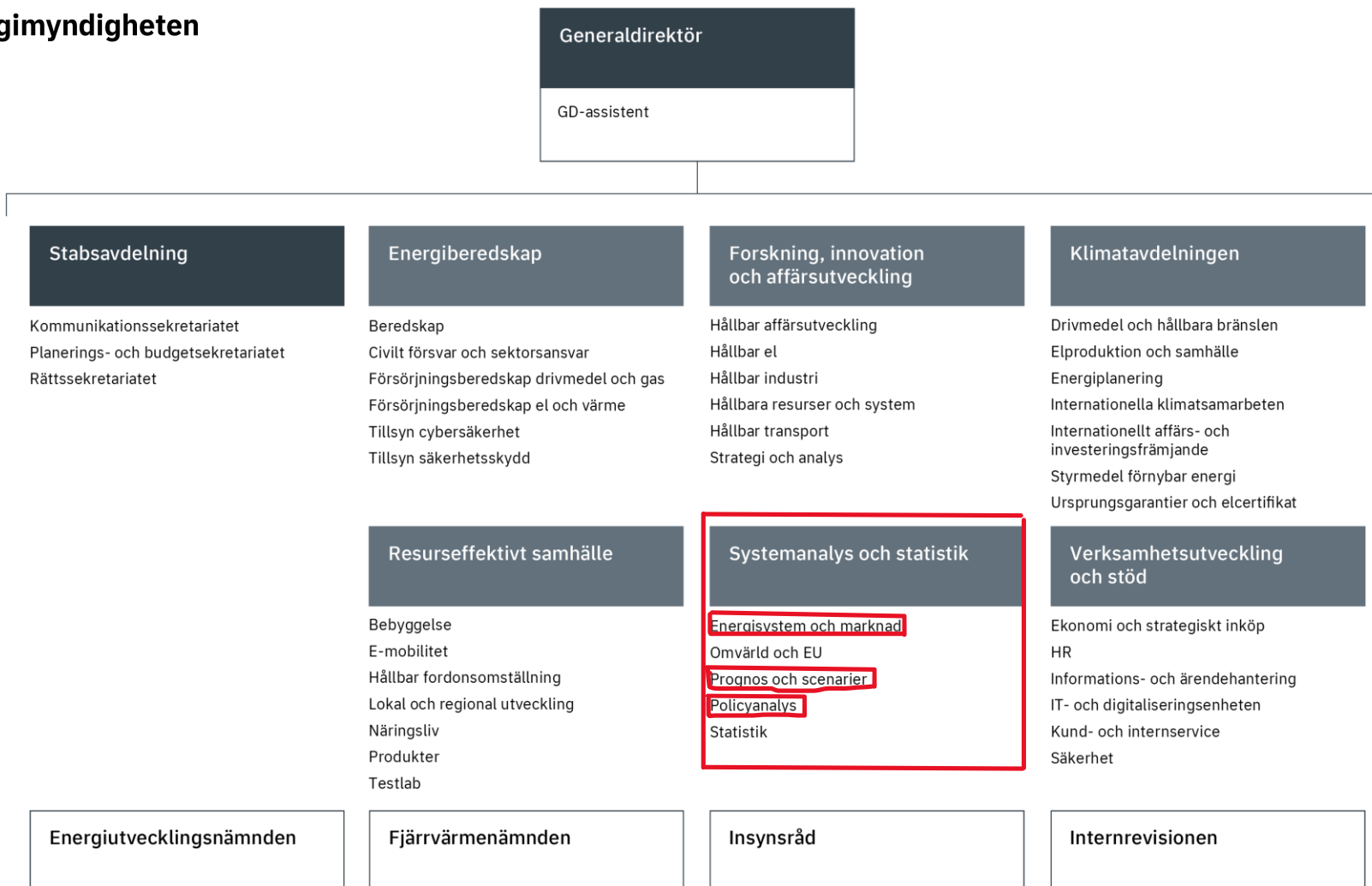

Energimyndigheten

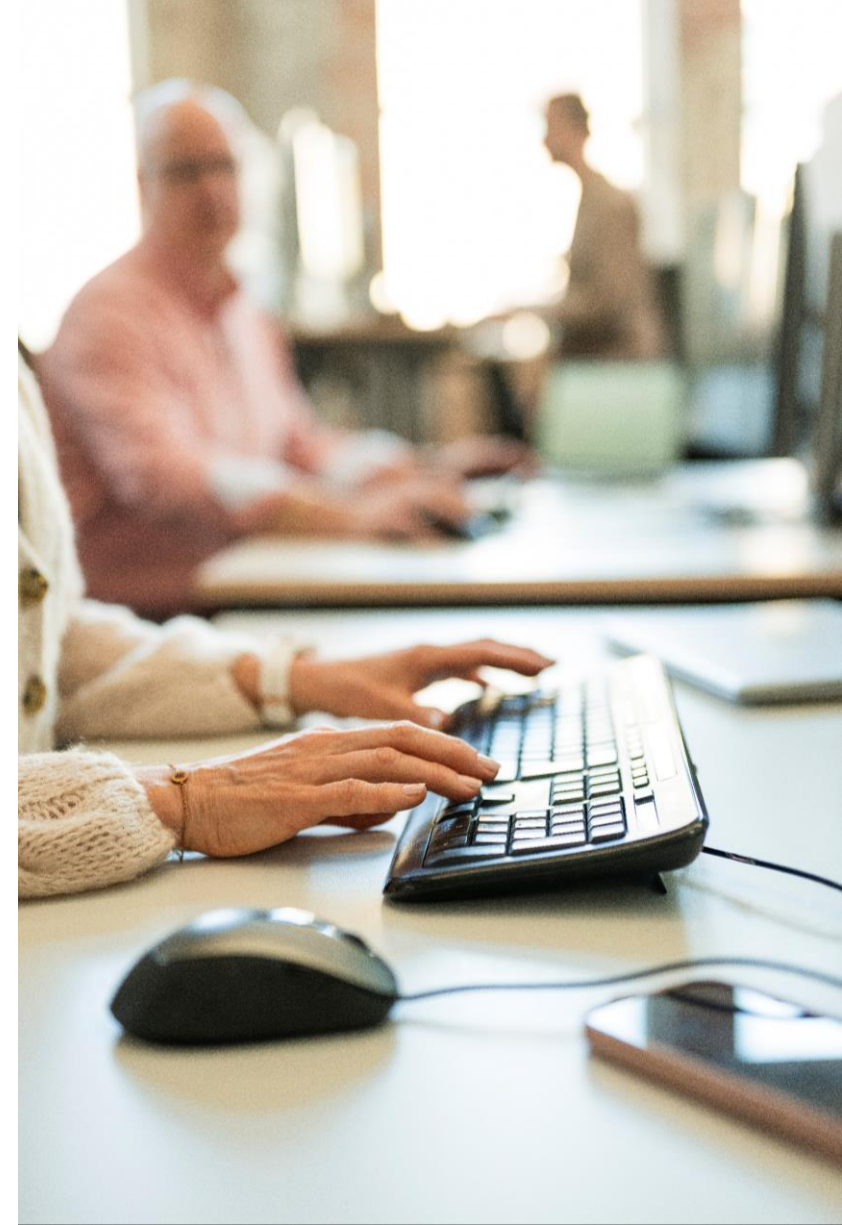
Energimyndigheten

Exempel på policyfrågor av intresse (1/2)

- **Marknadsbarriärer och marknadslikviditet** – Vilka barriärer finns på elmarknaden? Exempelvis kopplat till balanskostnader och i vilken utsträckning elmarknadens prissignaler når kunder. Vilken betydelse har marknadsdesign respektive tillgängliga marknadsinstrument? Vilka konsekvenser får en illikvid marknad, exempelvis på spotmarknaden? Hur påverkas priselasticiteten av olika marknadsdesigner?
- **Elmarknadsdesign igår, idag och imorgon** – Hur har förutsättningarna för elhandel och nätverksamhet förändrats sedan avregleringen? Hur påverkas marknaden av ökad andel väderberoende produktion, förändrade kostnadsstrukturer och växande investeringsbehov? Hur kan olika aktörers tidsperspektiv och investeringsincitament hanteras? Är dagens spotmarknad och övriga marknadsmodeller ändamålsenliga utifrån dagens och framtidens förutsättningar?
- **Omvärldsstudier** – Hur är elmarknader och elmarknadsdesign utformade i andra länder? Vilka erfarenheter och lärdomar kan dras från andra marknader och alternativa marknadsmodeller?

Energimyndigheten

Exempel på policyfrågor av intresse (2/2)

- **DSO – rollen i förändring** – Vilka konsekvenser får en förändrad DSO-roll i Sverige och hur skiljer den sig från utvecklingen i andra länder? Vilka är utmaningarna i övergången från en traditionell nätägarroll till en mer aktiv DSO-roll?
- **Regionala marknader för nätkapacitet** – Hur kan en mer aktiv regional marknad för nätkapacitet utformas, där exempelvis lokalnätbolag, industrier och regionnät tillfälligt kan dela eller nyttja tillgänglig kapacitet?
- **Lagring, produktion och elanvändning lokalt** – Hur påverkas nätmonopolet av utvecklingen av lokala DC-nät, undantag som IKN och energigemenskaper samt en ökad andel mobila batterilager? Hur förändras slutkundernas beteende när fler blir prosumenter och kan producera, lagra och optimera sin elanvändning lokalt?
- **Skatter och övergripande incitamentsstrukturer** – Hur kan skatte- och incitamentsstrukturer behöva utvecklas för att bidra till effektiv nätutbyggnad och resurshantering i ett system med ökad flexibilitet från lagring, mer elastisk efterfrågan samt ökad sektorsintegration med våra stödda energidelning, decentraliserad produktion och ökad flexibilitet?

Möjligheter för samverkan

Energimyndigheten har förutsättningar att samverka med både seniora och mer juniora forskare. Form, kontinuitet och intensitet beror på fall till fall:

Energimyndighetens ambition är att det ska finnas möjligheter att ha en kontinuerlig kontakt på Energimyndigheten och att när möjligt möjliggöra även att personer kan sitta på Energimyndighetens kontor del av tid och att ha närmre handledning/kontaktperson på energimyndigheten.

Energimyndigheten har som ambition att bidra med att tillgängliggöra relevant data och även sådant som inte är publicerad från den egna verksamheten när det bedöms relevant för forskningen och givet att det inte finns sekretess eller andra hinder för aktuell information att delas till den aktuella tillämpningen.

Energimyndigheten förväntar sig en närmre dialog med utvald forskningsmiljö efter beslut om stöd tagits.

Energimyndigheten ser positivt på en bredd av forskningsdiscipliner och perspektiv, inklusive olika nationalekonomiska traditioner och angreppssätt

Energimyndigheten

Fredrik Lundström

Forskningshandläggare hållbar el
Fredrik.lundstrom@energimyndigheten.se

**Besök oss på
energimyndigheten.se**